

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 10So/151/2014                  |
| Identifikačné číslo spisu: | 7014200830                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 30.11.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Zuzana Ďurišová          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:7014200830.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky V. Q., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom K., proti odporkyni Sociálnej poisťovni - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22. mája 2014, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/47/2014-12 zo dňa 12. septembra 2014, jednomyseľne, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 9Sd/47/2014-12 zo dňa 12. septembra 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

### Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“), potvrdil napadnuté rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.05.2014.

Podľa právneho názoru krajského súdu napadnuté rozhodnutie odporkyne je vecne správne. Krajský súd na základe vykonaného dokazovania v súdnom preskúmovacom konaní mal za preukázané, že navrhovateľka si nespĺnila svoju povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 227 ods. 3 zákona v znení zákona č. 555/2007 Z. z., z ktorého vyplýva, že príjemca dávky je povinný do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu.

Navrhovateľka bola o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu poučená v rozhodnutí č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.09.2011, na základe ktorého jej od 27.07.2011 bol priznaný vdovský dôchodok v sume 291,80 € mesačne. Navrhovateľka bola v rozhodnutí konkrétne poučená o tom, že nárok na výplatu vdovského dôchodku má počas jedného roka od smrti manžela a zároveň bola poučená, že po uplynutí uvedeného obdobia má nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa

niektorú z podmienok, ktoré boli v tomto rozhodnutí taxatívne vyšpecifikované.

Keďže bola navrhovateľka poučená o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok, podľa názoru krajského súdu navrhovateľka vedela alebo musela z okolností predpokladať, že rok po smrti jej manžela sa jej dávka, v danom prípade vdovský dôchodok vypláca neprávom, čím bola naplnená skutková podstata uvedená v ustanovení § 236 ods. 1 písm. b) zákona na vrátenie dávky, a to odo dňa, od ktorého jej nepatrila.

Z dôvodu, že manžel navrhovateľky zomrel dňa 27.07.2011, podľa § 74 ods. 2 zákona mala navrhovateľka nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka po smrti manžela, teda do 27.07.2012. Pokiaľ bol navrhovateľke vyplácaný vdovský dôchodok od 27.07.2012 do 19.06.2014, za uvedené obdobie navrhovateľke už táto dávka nepatrila, a preto jej bola vyplatená neprávom.

Krajský súd zároveň uviedol, že navrhovateľka po uplynutí jedného roka od smrti manžela nespĺňala ani jednu z ďalších taxatívne uvedených podmienok v § 74 ods. 3 zákona, čo vyplýva aj z obsahu jej žiadosti zo dňa 07.05.2014, doručenej odporkyni dňa 14.05.2014, v ktorej uviedla, že jej syn G. Q., nar. XX.XX.XXXX, ukončil štúdium dňa 22.06.2011, teda pred uplynutím jedného roka od smrti manžela navrhovateľky.

Na pojednávaní súdu navrhovateľka uviedla, že si je vedomá toho, že v zmysle rozhodnutia odporcu zo dňa 22.05.2014 musí vrátiť odporcovi neprávom vyplatený vdovský dôchodok, pričom poukázala len na to, že v požadovanej lehote 30 dní vzhľadom na jej mesačný príjem 350 eur, nie je schopná uplatňovanú sumu jednorázovo vyplatiť.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol tak, že neúspešnej navrhovateľke nárok na náhradu trov konania nepriznal.

Vo včas podanom odvolaní navrhovateľka navrhla rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že odvolací súd zruší rozhodnutie odporkyne a navrhuje priznať jej právo na náhradu trov konania z dôvodu nízkeho príjmu.

V odvolaní navrhovateľka uviedla, že rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX z 08.09.2011 jej bol priznaný vdovský dôchodok. Nakoľko po uplynutí jedného roka, na ktorý poukazuje odporkyňa, jej nebolo doručené rozhodnutie o zániku výplaty vdovského dôchodku navrhovateľka predpokladala, že má nárok na vdovský dôchodok aj naďalej, nakoľko 06.12.2012 jej bolo doručené rozhodnutie o zvýšení vdovského dôchodku a 05.12.2013 ďalšie rozhodnutie o zvýšení vdovského dôchodku. Peniaze preberala v domnení, že jej naďalej patria. Navrhovateľka predpokladala, že odporkyňa by ju písomne vyzvala k dokladovaniu, či nenastala zmena rozhodujúca na trvanie nároku na vdovský dôchodok. Navrhovateľka naďalej považuje tento preplatok za administratívny preplatok odporkyne.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako vecne správne potvrdil. Odporkyňa nepovažuje dôvody, ktoré uviedla navrhovateľka v odvolaní za opodstatnené. Podľa jej názoru krajský súd správne zistil skutkový stav veci, vec náležite právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. v spojení s § 211 a nasl. O. s. p.) a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

Podľa § 250ja ods. 2 O. s. p. odvolací súd rozhodne o odvolaní spravidla bez pojednávania, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom. Na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie, ak to považuje za potrebné, alebo ak vykonáva dokazovanie.

V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že krajský súd verejne prerokoval vec a verejne vyhlásil

rozhodnutie dňa 12.09.2014. Odvolací súd nepovažoval za potrebné na prejednanie veci nariad'ovať pojednávanie a takýto postup nebol v rozpore s verejným záujmom.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [www.nsud.sk](http://www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.11.2015 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p., v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Súd v správnom súdnictve preskúma rozhodnutia a postupy orgánov verejnej správy predovšetkým v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe. Rozsahom tvrdení uvedených v žalobe je súd viazaný.

Podľa § 250l ods. 1 O. s. p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250l ods. 2 O. s. p., pokiaľ v tejto hlave nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy s výnimkou § 250a.

Podľa § 74 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z., vdova má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela.

Podľa § 74 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z., po uplynutí obdobia uvedeného v odseku 2 má vdova nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak

- a) sa stará o nezaopatrené dieťa,
- b) je invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % alebo
- c) vychovala aspoň tri deti,
- d) dovŕšila vek 52 rokov a vychovala dve deti,
- e) dovŕšila dôchodkový vek.

Podľa § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z., výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Podľa § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z., dávka sa odníme, zníži alebo jej výplata sa zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré sa dávka už vyplatila.

Podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z., príjemca dávky je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila alebo nepatrila v poskytovanej sume, ak prijímal dávku alebo jej časť, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa vyplatila neprávom alebo vo vyššej sume, ako patrila.

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania odvolací súd skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne.

Zo spisu krajského súdu, ako aj z pripojeného administratívneho spisu odporkyne je zrejmé, že odporkyňa rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.09.2011 podľa § 74 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení priznala navrhovateľke od 27.07.2011 vdovský dôchodok v sume 291,80 € mesačne. Z odôvodnenia vyplýva, že navrhovateľka bola poučená o tom, že má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela, ako aj bola poučená o tom, že po uplynutí uvedeného obdobia má navrhovateľka nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok. Odporkyňa zároveň poučila navrhovateľku, že každú zmenu skutočností rozhodujúcich na trvanie nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu je potrebné písomne oznámiť odporkyni v lehote do ôsmich dní.

Podaním navrhovateľky zo dňa 07.05.2014, doručeným odporkyni dňa 14.05.2014, navrhovateľka žiadala o prešetrovanie nároku na výplatu vdovského dôchodku, ktorý jej je doposiaľ vyplácaný. Navrhovateľka v podaní uviedla, že jej manžel V. Q. zomrel dňa XX.XX.XXXX, pričom sa nestará o nezaopatrené dieťa, jej syn G. Q., nar. XX.XX.XXXX, ukončil štúdium dňa 22.06.2011.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.05.2014 odporkyňa podľa § 74 ods. 2 a ods. 3, § 112 ods. 4 a ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. zastavila navrhovateľke výplatu vdovského dôchodku od 20.06.2014.

Napadnutým rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 22.05.2014 bola podľa § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z. uložená povinnosť navrhovateľke vrátiť neprávom vyplatený vdovský dôchodok v celkovej sume 7.024,97 € do 30 dní od doručenia rozhodnutia.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania, podľa názoru odvolacieho súdu, krajský súd dôvodne považoval rozhodnutie odporkyne za vydané v súlade so zákonom a odvolaniu navrhovateľky nevyhovelo.

Z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX zo dňa 08.09.2011, ktorým odporkyňa podľa § 74 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení priznala navrhovateľke od 27.07.2011 vdovský dôchodok v sume 291,80 € mesačne jasne vyplýva, že navrhovateľka má nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka od smrti manžela. Navrhovateľka bola v uvedenom rozhodnutí poučená aj o tom, že po uplynutí jedného roka od smrti jej manžela má navrhovateľka nárok na výplatu vdovského dôchodku, ak spĺňa niektorú z taxatívne vymenovaných podmienok uvedených v rozhodnutí. V závere rozhodnutia je veľkými písmenami uvedené poučenie, podľa ktorého každú zmenu skutočností rozhodujúcich na trvanie nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu, je potrebné písomne oznámiť odporkyni v lehote do ôsmich dní.

Z uvedeného je zrejmé, že navrhovateľka bola o podmienkach trvania nároku na vdovský dôchodok riadne poučená. Na základe uvedeného má najvyšší súd za to, že navrhovateľka vedela alebo musela predpokladať, že rok po smrti jej manžela sa jej vdovský dôchodok vypláca neprávom, čím navrhovateľka naplnila skutkovú podstatu uvedenú v ustanovení § 236 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z.z.

Navrhovateľka mala nárok na výplatu vdovského dôchodku počas jedného roka po smrti manžela, teda od 27.07.2011 do 27.07.2012. Vdovský dôchodok, ktorý bol vyplácaný navrhovateľke po 27.07.2012 do 19.06.2014, je vdovský dôchodok, ktorý navrhovateľke nepatrí, bol jej vyplatený neprávom. Skutočnosť, že na základe podania navrhovateľky zo dňa 07.05.2014 odporkyňa zistila, že dávka je vyplácaná neprávom, nezbavuje navrhovateľku povinnosti vrátiť odporkyni neprávom vyplatené sumy vdovského dôchodku.

Na pojednávaní krajského súdu konanom dňa 12.09.2014 navrhovateľka sama uviedla, že si je vedomá toho, že musí vrátiť odporkyni neprávom vyplatený vdovský dôchodok, pričom poukázala iba na to, že vzhľadom na jej mesačný príjem 350 € nie je schopná uplatňovanú sumu jednorázovo vyplatiť.

Najvyšší súd SR má za preukázané, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu.

S poukazom na uvedené najvyšší súd podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O. s. p. v spojení s § 219 ods. 1 O. s. p. napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil ako vecne správny.

Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods.1 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže navrhovateľka v konaní nemala úspech a odporkyňa nemá na ich náhradu zákonný nárok ani v prípade úspechu.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.